

Projekt

z dnia 17 lutego 2021 r.

Zatwierdzony przez

883
UCHWAŁA NR XXXI/.../2021
RADY MIASTA KROSNA

z dnia 26 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021 - 2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Krosna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Krosna

Zbigniew Kubit

883
Załącznik do uchwały Nr XXXI/.../2021
Rady Miasta Krosna
z dnia 26 lutego 2021 r.

**Miejski Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie
na lata 2021-2025**

Krosno, 2021

Spis treści

WSTĘP	3
I. Przemoc w rodzinie jako zjawisko społeczne.	5
II. Informacje ogólne	7
III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Miasta Krosna w latach 2018-2020.....	8
IV. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemoc w rodzinie	24
V. Analiza SWOT lokalnego systemu wspierania rodziny na lata 2021-2025	29
VI. Założenia, cele i spodziewane efekty Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025	31
Założenia Programu	31
Cele Programu	31
Zadania:	32
Spodziewane efekty i ocena rezultatów zaplanowanych działań w ramach Programu	37
VII. Adresaci Programu.....	37
VIII. Miejsce realizacji Programu	37
IX. Finansowanie Programu.....	37
X. Realizatorzy Programu:	38
XI. Monitoring i sprawozdawczość	38
XII. Zakończenie.....	38
XIII. Spis tabel	40
XIV. Spis wykresów	40

WSTĘP

Jeszcze do niedawna przemoc domowa była zjawiskiem słabo udokumentowanym. Sądzono, że występuje tylko w rodzinach dysfunkcyjnych, borykających się z problemami wychowawczymi. W istocie może zdarzyć się w różnych rodzinach niezależnie od ich statusu społecznego. We współczesnym świecie zjawisko przemocy jest powszechne. Media informują nas o aktach przemocy, które mają miejsce w zaciszu domowym, a przecież to dom powinien być miejscem, w którym każdy czuje się bezpiecznie. Niestety dla wielu ludzi dom rodzinny jest synonimem cierpienia, lęku i rozpacz. Przemoc stosowana jest wobec współmałżonków, partnerów, dzieci, a także osób starszych i niepełnosprawnych. Jest rodzajem sprawowania władzy i kontroli nad rodziną. Rodzina, w której dochodzi do przemocy jest bardzo często wobec swoich trudności bezradna i bezsilna. Przerwanie milczenia związanego z występowaniem przemocy w rodzinie pozwoliło spojrzeć na problem inaczej oraz stworzyć systemy, które dążą do objęcia skutecznej pomocy dla osób dotkniętych przemocą i ich rodzin. Pomimo tego, że przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, to zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce. Wymaga podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Jego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego. Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025, zwany dalej „Programem”, stanowi narzędzie do efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym, a także stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie. Program zawiera podstawowe definicje związane z tematyką przemocy w rodzinie, analizę jej przyczyn, uwzględnia diagnozę wynikającą z prowadzenia Programu w latach ubiegłych, informacje kto najczęściej doświadcza przemocy w rodzinie oraz określa podstawy prawne podejmowanych działań. Opracowany dokument przedstawia również charakterystykę i analizę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Krosna z uwzględnieniem danych zebranych z lokalnych instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Program realizuje się głównie poprzez profilaktykę i edukację społeczną, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie, oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie, ale także poprzez podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na lata 2021-2025 jest w dużej mierze kontynuacją poprzednio przyjętego programu obejmującego na lata 2018-2020. Podejmowane dotychczas działania w ramach realizacji tego Programu potwierdzają skuteczność działania podmiotów

w udzielaniu profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą i osobom stosującym przemoc oraz w zakresie profilaktyki i działań prewencyjnych. Podstawą realizacji Programu jest interdyscyplinarność, zgodnie z którą wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie są planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, którzy zaangażowani są w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz pełniące funkcje wspierające. Program ma przyczynić się do ograniczenia skali problemu i skutków przemocy domowej. Adresatami działań są mieszkańcy Gminy Miasta Krosna, a w szczególności osoby doznające przemocy w rodzinie, osoby stosujące przemoc w rodzinie i świadkowie takich niepożądanych postaw/zachowań.

Program ma charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2021-2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, późn. zm.),
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r, Nr 209, poz. 1245),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2020 r. poz. 360 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611),

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

Dokumenty programowe:

Uchwała Nr XXXVII/730/16 Rady Miasta Krosna z dnia 25 listopada 2016r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w mieście Krośnie na lata 2017-2022”.

I. Przemoc w rodzinie jako zjawisko społeczne.

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki, prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1) jest intencjonalna – działania osoby stosującej przemoc w rodzinie są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka;
- 2) występuje dysproporcja sił – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza;
- 3) narusza prawa i dobra osobiste – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę, narusza prawa i godność człowieka (członka rodziny);
- 4) powoduje cierpienia i szkody – osoby dotknięte przemocą w rodzinie doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych; przemoc może być zarówno skutkiem jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej.

Jak wynika już z samych definicji przemoc w rodzinie przyczynia się do poważnej dezorganizacji funkcjonowania rodziny, łamania norm moralnych, prawnych, złożonych skutków psychologicznych oraz w skrajnych przypadkach do poważnych uszkodzeń ciała bądź zabójstw. Przemoc ze strony najbliższych osób jest doświadczeniem traumatycznym, upokarzającym, wywołującym cierpienie, rodzącym nienawiść

i pragnienie odwetu, okaleczającym psychikę. Wyróżnia się następujące formy przemocy:

1) przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;

2) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu; ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;

3) przemoc seksualna – to różne zachowania, w tym wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;

4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;

5) zaniedbanie – to ciągłe niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych; tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku form jednocześnie. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały, cykliczny.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych nie zawsze jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kodeksu karnego), za które grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności, odpowiednio od roku do lat 10 i od lat 2 do 12. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Jest to wynik funkcjonujących stereotypów, które obejmują różnorodne obszary codziennego życia. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniem charakterystycznymi dla całego środowiska.

Z punktu widzenia problemu przemocy w rodzinie, za najważniejsze i najgroźniejsze uważa się stereotypy:

- usprawiedliwiający przemoc,
- przenoszący odpowiedzialność za przemoc na osobę, która jej doznaje,
- przekonania izolujące osobę doświadczającą przemocy.

Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- objawy fizyczne (m.in. obrzęki, otarcia, rany, złamania, oparzenia),
- objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, zmienność nastrojów, niska samoocena),
- objawy społeczne (m.in. nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość, seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiatryczne).

Z powodu wielu przykrych doświadczeń cierpią nie tylko osoby, które tej przemocy doznają, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, którymi są najczęściej dzieci. Dzieci krzywdzone charakteryzują się zaburzeniami zachowania związanymi z trudnościami kontrolowania emocji i rozpoznawania sytuacji społecznych oraz obniżeniem poziomu empatii. Przemoc, zwłaszcza w rodzinie, burzy porządek moralny. Zmierza do ukształtowania takiego obrazu świata, wzoru przekonań i sądów, w którym wpisana jest ona jako norma. Dziecko wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie „sprawcy” i „ofiary”. Brutalne wzorce osobowe utrwalają się tak, iż młody człowiek nie ma oporów przed biciem i maltretowaniem słabszych i młodszych kolegów, czym rekompensuje sobie doznane krzywdy. Przemoc pomiędzy dziećmi zaburza ich rozwój poznawczy i społeczny, co objawia się trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interdyscyplinarnych, ograniczając tym samym możliwość wyrównania doznawanego braku więzi emocjonalnych. Poszkodowane dzieci z reguły są nieufne, nastawione do otoczenia wrogo, pełne negatywizmu, słabo reaktywne, często przyjmują postawę biernego oporu. Korzystając ze złych wzorców niejednokrotnie powielają je w swoim życiu szkolnym, rówieśniczym, partnerskim. Olbrzymie koszty przemocy w rodzinie ponoszą wówczas nie tylko jednostki, ale całe społeczeństwo.

II. Informacje ogólne

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny, co ściśle wiąże się z zapobieganiem występowania postaw i zachowań aspołecznych, groźących patologiami, w tym przemocą domową.

Zgodnie z art. 6 ust. 1-2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie:

„1. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U.

z 2015 r. poz. 163 z późn.zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

2. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;

2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;

3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;

4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych”.

Zadania te w Gminie Mieście Krośnie powierzone zostały Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Krośnie, który realizuje zadania własne i zlecone w obszarze pomocy społecznej, należące do właściwości gminy i powiatu. Zarządzeniem Nr 85/11 Prezydenta Miasta Krosna z dnia 25 marca 2011r. w sprawie powołania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie utworzono Zespół Interdyscyplinarny oraz stworzono system pomocy dla rodziny, skierowany zwłaszcza do osób doświadczających przemocy, w tym małoletnich dzieci, które najbardziej narażone są na ujemne skutki tego zjawiska.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Krosna w latach 2018-2020

Określenie rzeczywistego rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie wciąż pozostaje kwestią niezwykle trudną do zmierzenia. Z uwagi na specyfikę tego problemu społecznego wiele czynów przemocowych w dalszym ciągu pozostaje nieujawnionych i znanych jedynie osobom, które w samotności doświadczają poważnych konsekwencji. Niejednokrotnie przyznanie się osoby doznającej przemocy do dramatów rozgrywających się w domu rodzinnym, mimo doświadczanego cierpienia jest ponad jej siły, co powoduje, że osoba stosująca przemoc pozostaje bezkarna i utwierdza się w przekonaniu, że członkowie rodziny milcząc i nie reagując dają przyzwolenie na powtarzanie agresywnych zachowań. Taka sytuacja powoduje, że zapobieganie temu negatywnemu zjawisku jest w wielu przypadkach niezwykle trudne. Dlatego też sąsiedzi słysząc dochodzące zza ściany odgłosy towarzyszące znęcaniu oraz

nauczyciele, pracownicy socjalni czy lekarze dostrzegający na ciele osoby doznającej przemocy oznaki stosowania wobec niej siły fizycznej, zobligowani są do zgłaszania takich faktów organom ścigania.

Diagnoza stanowiąca element składowy Programu została sporządzona na podstawie informacji i analizy danych zgromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny w Krośnie. Dane liczbowe na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie prezentowane przez instytucje zajmujące się realizacją działań w tym obszarze odnoszą się do osób, wobec których z urzędu podjęto działania na podstawie procedury „Niebieskie Karty” lub też, które same zwróciły się do instytucji z prośbą o pomoc, w rozwiązaniu problemu związanego z przemocą w rodzinie. Należy zaznaczyć, że dane nie odzwierciedlają rzeczywistej skali zjawiska, gdyż jak postrzegamy nadal jest to kwestia wrażliwa społecznie. Zjawisko przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Krosna przedstawiono w oparciu o liczbę prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”, które obejmują ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie (w tym przede wszystkim Działu Interwencji Kryzysowej), Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie, Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, placówek oświatowych i szkół oraz służby zdrowia - w sytuacji podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele w/w instytucji i służb przekazują informację o podjętych działaniach do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, który kolegialnie, w ramach pracy Zespołu, do każdej prowadzonej procedury powołuje indywidualną Grupę Roboczą.

Celem strategicznym wdrażanego Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania, ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, doskonalenie kadr zajmujących się diagnozowaniem i pomocą osobom dotkniętym tym problemem, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz społeczną edukację mieszkańców naszej Gminy. Opracowanie Programu poprzedzone zostało diagnozą zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasto Krosno.

Ze statystyk prowadzonych przez Dział Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie wynika, iż rokrocznie na terenie Gminy Miasta Krosno dochodzi do szeregu zdarzeń powodujących konieczność podjęcia interwencji przez pracowników naszego Działu.

Tabela Nr 1. Liczba osób korzystających z pracy specjalistów Działu Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno

Liczba osób korzystających z różnych form pomocy	2018	2019	2020
Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego, w celu rozwiązywania swoich problemów / ogółem/	573	619	519
Poradnictwo prawne	88	112	78
poradnictwo psychologiczne	142	196	110
Poradnictwo socjalne	343	311	331

Dane: opracowanie własne Działu Interwencji Kryzysowej

Ze wsparcia Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie korzystają mieszkańcy naszego miasta, bez względu na status społeczny. Przemoc w różnych formach i rozmiarach może dotyczyć bowiem wszystkie grupy społeczne. Dlatego też praca specjalistów Ośrodka daje wymierne efekty w realizacji powierzonych zadań, co przekłada się na adekwatną, w pełni realizowaną pomoc dla osób i członków ich rodzin.

Praktyka i doświadczenie pracy specjalistów zatrudnionych w MOPR Krosno wskazuje, iż najczęstszą przyczyną kryzysów w rodzinie jest fakt stosowania przemocy, która objawia się w różnorodnej formie.

Tabela nr 2. Dane zebrane na podstawie „Niebieskich Kart” założonych w gminie Krosno.

Rok				
Dane		2018	2019	2020
Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	KOBIETA	160	138	150
	MĘŻCZYZNA	24	32	26
	NIELETNI	8	15	7
Liczba sprawców przemocy w rodzinie	KOBIETA	20	19	19
	MĘŻCZYZNA	166	157	164
	NIELETNI	0	1	1

Dane: opracowanie własne Działu Interwencji Kryzysowej

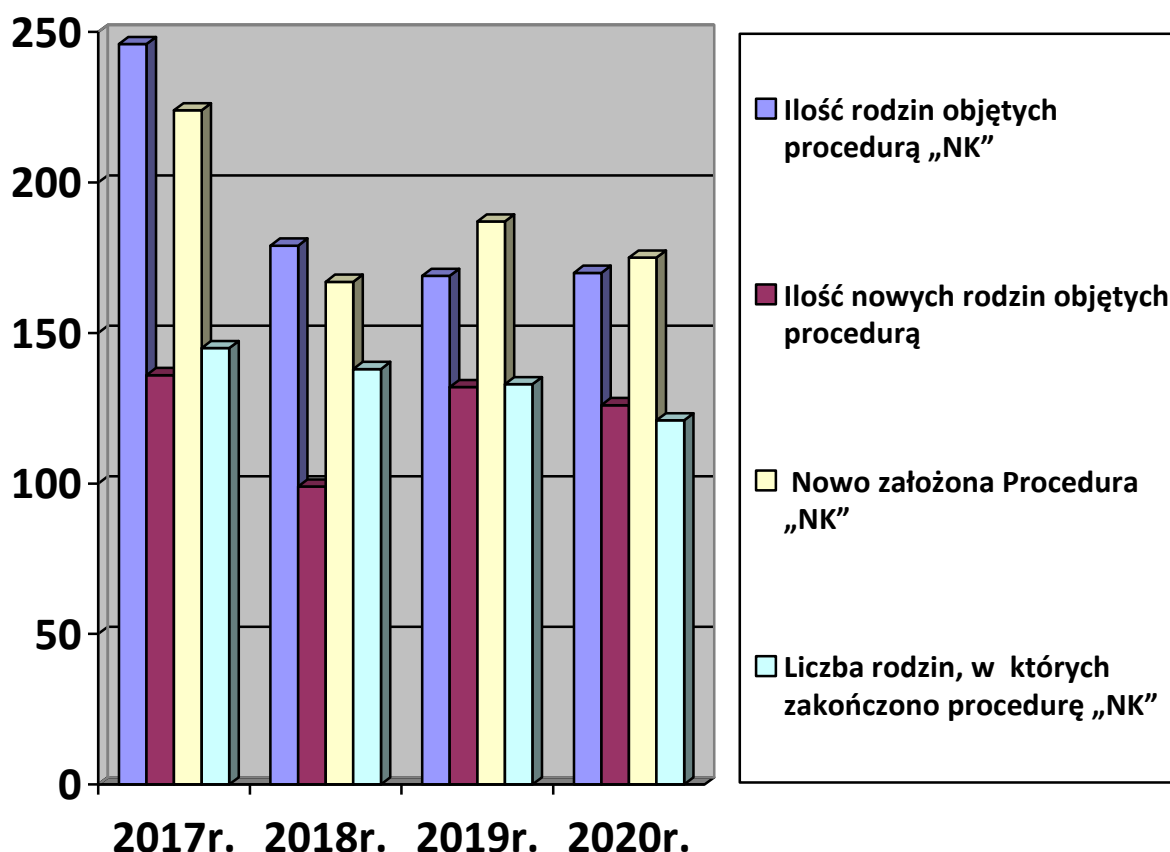
Biorąc pod uwagę szeroko rozumiane dobro dzieci oraz fakt, iż osobami stosującymi przemoc są także kobiety – podejmowane są bieżące działania mające na celu zminimalizowanie skutków zagrożenia dla dzieci pozostających pod opieką

rodziców. W tych sytuacjach, gdy członkami rodziny są małoletnie dzieci – Dział Interwencji Kryzysowej przekazuje informacje do Działu ds. Asysty Rodziny i Pieczy Zastępczej – celem uruchomienia procedury wspomagającej i rozpoznającej główny problem rodziny. Na wniosek pracowników DIK włącza się wsparcie asystenta rodziny, który pozostaje w stałej współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Jak wynika ze wskazanych danych, problem przemocy w rodzinie jest problemem złożonym. Należy bowiem wskazać, iż przełożenie liczby zakładanych „Niebieskich Kart” nie zawsze obrazuje istniejący problem przemocy w Gminie. Z doświadczenia pracy Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, iż w rodzinach, w których istnieje przemoc domowa niejednokrotnie, mimo prowadzenia działań, dochodzi do kolejnych interwencji. Liczba rodzin dotkniętych przemocą nie jest zatem równoznaczna z ilością zakładanych „Niebieskich Kart”. Podejmowane działania realizowane są systemem ciągłym, zatem dane z roku kalendarzowego obejmują zarówno nowe „Niebieskie Karty”, jak i prowadzone w roku ubiegłym. Nie ma ustalonego terminu prowadzenia procedury, uzależniona jest ona bowiem od indywidualnej sytuacji rodzin, objętych pomocą. Powtarzanie się aktów przemocy wymaga dołożenia kolejnych starań, by ustabilizować sytuację rodzinną stron. Tak więc praca z rodzinami, w których zakładane są kilkakrotnie Niebieskie Karty jest pracą trudniejszą i bardziej złożoną.

Tabela nr 3. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2020

Rok	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
Ilość rodzin objętych procedurą „NK”	246	179	169	170
Ilość nowych rodzin objętych procedurą „NK”	136	99	132	126
Liczba założonych „NK”	224	167	187	175
Liczba rodzin, w których zakończono procedurę „NK”	145	138	133	121

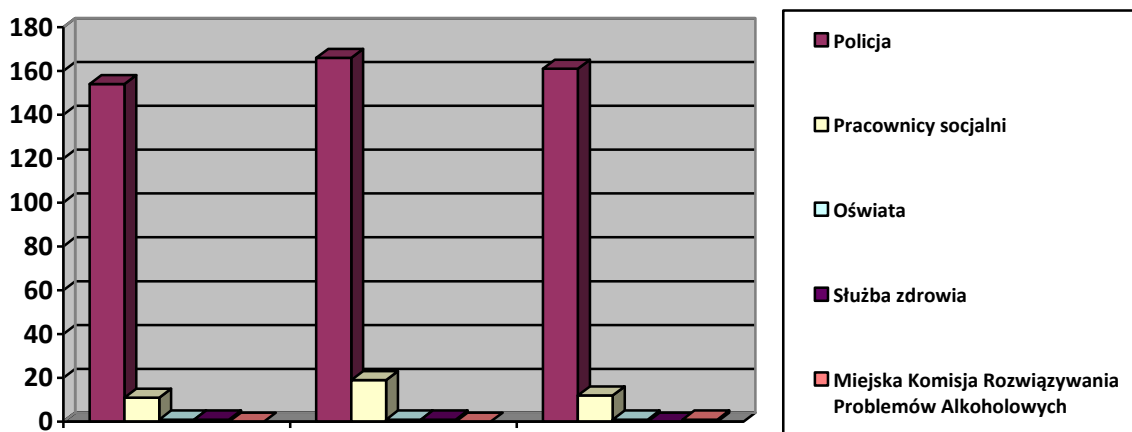
Wykres 1. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2017-2020.

Porównując te liczby od 2017r. zauważamy niewielki spadek w ilości zakładanych „Niebieskich Kart”, ale należy nadmienić, iż problem przemocy w rodzinie wśród mieszkańców naszego miasta istnieje i nie należy go bagatelizować. Waga tego problemu jest wysoce istotna, choć nie zawsze znajduje odzwierciedlenie w danych statystycznych. Realizacja ustawy w przedmiocie prowadzenia procedury „Niebieskiej Karty” jasno wskazuje, iż informacje pozyskane w trakcie przeprowadzanej interwencji oraz praca członków grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w dużym stopniu ułatwiają niesienie specjalistycznej pomocy dla członków rodzin dotkniętych tym problemem.

Zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie przekazywane są najczęściej do Policji, która po przeprowadzeniu interwencji w domu osoby zgłaszającej przemoc wdraża procedurę „Niebieskiej Karty”. Fakt ten zgłaszany jest niezwłocznie (w terminie do 7 dni) do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego działającego w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Mimo nałożenia na pracowników instytucji służby zdrowia i oświaty obowiązku zakładania „Niebieskich Kart” - z danych statystycznych wynika, iż nie czynią to bardzo rzadko. Poza policją - grupą osób realizującą zadania pomocowe dla osób dotkniętych przemocą - są pracownicy socjalni, którzy podczas wykonywania obowiązków służbowych nabywają wiedzę o możliwych nieprawidłowościach w rodzinach, wszczynając procedurę „NK”.

Tabela nr 4. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”

Niebieskie karty	2018	2019	2020
Policja	154	166	161
Pracownicy socjalni	11	19	12
Oświata	1	1	1
Służba zdrowia	1	1	0
Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	1
RAZEM	167	187	175

Wykres 2. Instytucje wszczynające „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020.

Tabela Nr 5. Dane w układzie tabelarycznym przedstawiają problem przemocy w rodzinach na terenie Miasta Krosna

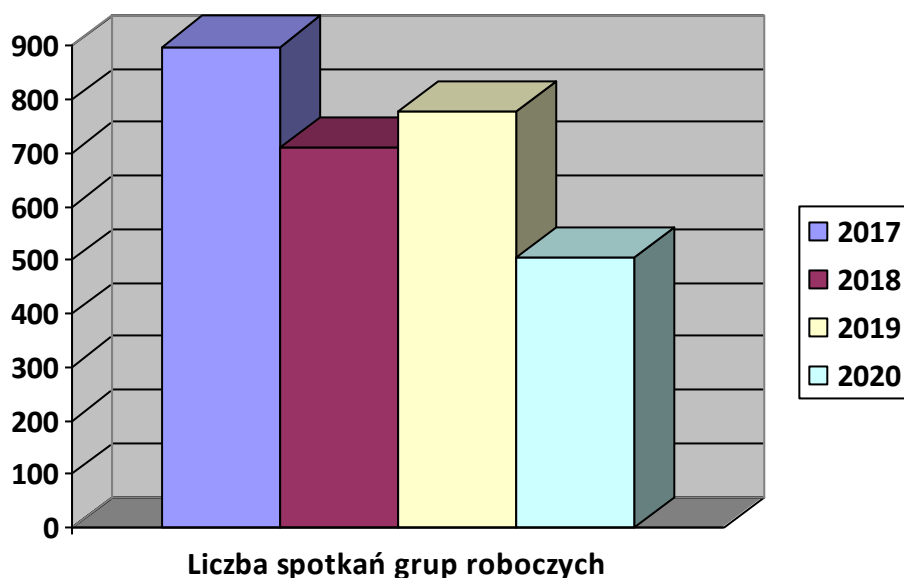
ROK \ Dane	2017	2018	2019	2020
Liczba Niebieskich Kart	233	167	187	175
Liczba nowych rodzin objętych procedurą NK	136	99	132	126
Liczba sprawców przemocy	246	186	177	184

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że liczba Niebieskich Kart założonych na terenie Gminy Krosno w 2020r. obniża się w stosunku do poprzednich lat i dotyczy mniejszej ilości rodzin. Wskazuje to zatem na sukcesywne osiągnięcie wymiernego skutku w postaci przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.

W roku 2020, zgodnie z procedurą „Niebieskiej Karty”, Zespół Interdyscyplinarny większością głosów powołał 84 grupy robocze, których członkowie podejmowali starania by zdiagnozować istniejące problemy w poszczególnych rodzinach i pomóc je rozwiązać. Jak wynika ze statystyk w 2020r. odbyło się 503 spotkania grup roboczych z członkami 170 rodzin, które wskazały jako główny problem - przemoc w rodzinie.

Tabela Nr 6 . Liczba spotkań grup roboczych w latach 2017-2020

Rok	Liczba spotkań grup roboczych
2017	899
2018	709
2019	778
2020	503

Wykres 3. Ilość spotkań grup roboczych

Ilość spotkań grup roboczych w roku 2020 została z powodów obiektywnych ograniczona – ogłoszenie stanu zagrożenia epidemicznego, a następnie stanu epidemii na terenie Polski i Europy (Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii; Dz. U. z 2020 r. poz. 491 z późn. zm.) oraz w związku z treścią ukazujących się sukcesywnie Rozporządzeń Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii wpłynęło na czasowe

zawieszenie bieżącej pracy Zespołu Interdyscyplinarnego. Spotkania członków grup roboczych zostały ograniczone do pracowników instytucji (policja, pracownicy socjalni), zaś osoby wobec których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty” - były wzywane rzadziej. Uzależnione było to od wprowadzanych w życie obostrzeń na terenie całego kraju. W związku z wagą problemu, monitoring we wszystkich rodzinach objętych procedurą, prowadzony był w formie telefonicznej i e-mailowej zawsze na bieżąco.

Pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie przyjmują coraz więcej zgłoszeń z prośbą o pomoc, interwencję lub wsparcie dla członków rodzin, mających zarówno przejściowe jak i trwale narastające problemy. Wykorzystanie doświadczenia osób udzielających pomocy, przynosi nadzieję na poprawę sytuacji tych rodzin. W sprawach związanych z przemocą w rodzinie, zgodnie z nałożonymi zadaniami, członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego po zebraniu informacji, podejmują działania wspomagające: kierując z urzędu zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 kk (przemoc w rodzinie), wnioski o leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu oraz działając dla dobra małoletnich dzieci o zabezpieczenie wsparcia asystenta rodziny. W rodzinach dotkniętych problemem przemocy lub uzależnienia, kierowane są również wnioski do Sądu Rodzinnego m.in. o wgląd w sytuację rodziny i ograniczenie władzy rodzicielskiej.

Tabela nr 7. Liczba kierowanych wniosków wobec osób działających na szkodę rodziny

Wnioski/zawiadomienia	2018	2019	2020
do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	8	5	10
do Sądu Rodzinnego	1	5	4
do Prokuratury Rejonowej	3	8	7

Dane: opracowanie własne Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie

Należy zaznaczyć, iż liczby dotyczącej kierowanych przez pracowników Działu Interwencji Kryzysowej wniosków do wyżej wskazanych instytucji nie odzwierciedlają pełnej liczby uruchamianych postępowań w tym zakresie, a dotyczących indywidualnych rodzin. Podczas pracy powoływanych Grup Roboczych ustala się rodzaj podejmowanych działań przez poszczególnych członków Grupy, do których należą wszystkie instytucje związane z zapobieganiem zjawiska przemocy. Działania interdyscyplinarne polegają bowiem na współpracy instytucji i niejednokrotnie to policja lub pracownicy innych instytucji, uczestniczący w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych, obligowani są do wszczęcia postępowania.

Rozpoznanie skali zjawiska przemocy w rodzinie, wyłącznie na podstawie danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Policji czy innych instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemu przemocy domowej niestety w pełni nie uwidacznia faktycznej skali tego zjawiska. Z doświadczenia w pracy posiadamy wiedzę,

iż przemoc bardzo często długo nie wychodzi poza próg domu. Osoby będące ofiarami przemocy nie szukają pomocy wśród instytucji z różnych powodów. Trzeba również mieć na uwadze, że ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc, a które rozwijając się w atmosferze przemocy nabywają negatywne wzorce zachowań i niejednokrotnie zostają sprawcami przemocy w rodzinie jako osoby dorosłe. Dlatego tak ważne są działania profilaktyczne podejmowane w tym zakresie przez szkoły i placówki oświatowe, bowiem podnoszenie świadomości społecznej dzieci pozwoli nie tylko na ich ochronę, ale także pozwoli na zbudowanie ich dorosłego życia opartego na prawidłowych wzorcach.

Aby wywierać pozytywny wpływ na osoby uwikłane w przemoc niezbędna jest ich wiedza i świadomość problemu. Podniesienie świadomości społecznej poprzez realizowanie zaplanowanych działań daje pozytywne efekty, odnoszące się do indywidualnych przypadków osób doznających i zagrożonych przemocą. Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy. Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zacisku ogniska domowego”, które staje się piekłem. Od początku istnienia świata ludzie radzą sobie z bólem i zagrożeniami w różny sposób. Jedni przez atakowanie, inni przez działania mające na celu oddalenie się od źródła zagrożenia. Niestety, gdy oprawcą jest ukochana osoba, nie reagujemy w sposób naturalny. Niskie dane o ilości wdrażanej procedury „Niebieskich Kart” nie oznaczają zatem, że problem przemocy nie istnieje. Z gromadzonych danych wynika, iż mimo prowadzenia działań pomocowych dla ofiar przemocy domowej, liczba zakładanych Niebieskich Kart nie maleje rażąco. Ujawnianie zjawiska przemocy jest jednak pozytywnym skutkiem prowadzonych działań profilaktycznych. Osoby doznające przemocy, uwikłane w problemy rodzinne mają wiedzę gdzie szukać pomocy i zgłaszać problemy powodujące rozpad rodziny i zaburzenia w życiu społecznym. Jest to niewątpliwie pozytywny wynik prowadzonej działalności profilaktycznej i informacyjnej podejmowanej w ramach naszej pracy.

Rodzaje pomocy udzielonej osobom, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą:

- szczegółowa diagnoza problemu w rodzinie,
- porady psychologa,
- porady prawnika,
- praca socjalna.

Osoby będące ofiarami przemocy i ich rodziny obejmowane są sukcesywną pomocą ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Ta szerokopasmowa pomoc odnosi się nie tylko do udzielenia pomocy finansowej, która niejednokrotnie bezpośrednio wpływa na kondycję rodziny, jej strukturę i złożoność problemów z jakimi się borykają, ale również pozwala na prowadzenie pracy socjalnej z członkami rodzin. Najczęstsze przyczyny kwalifikujące osoby do korzystania z różnych form pomocy społecznej, to: bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność. Zauważyć należy jednak,

iz nadużywanie alkoholu, które najczęściej wiąże się ze zjawiskiem przemocy w rodzinie – stanowi kolejną przyczynę ingerencji państwa w losy rodziny.

Praktyka i doświadczenie zawodowe pracowników Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie potwierdza, iż przemoc w rodzinie najczęściej idzie w parze z problemem uzależnień członków rodziny, w tym przede wszystkim sprawców przemocy.

Tabela Nr 8. Płeć osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”

Płeć osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	Lata					
	2018		2019		2020	
	Liczba	%	Liczba	%	Liczba	%
Mężczyźni	166	89%	157	89%	164	89%
Kobiety	20	11%	19	10%	19	10%
Dzieci	0	1%	1	1%	1	1%

Dane: opracowanie własne Dział Interwencji Kryzysowej

W statystykach zebranych w MOPR Krosno wyraźnie zaznacza się płeć osoby stosującej przemoc, którą w ponad 89% stanowią mężczyźni, niezależnie od tego czy stosują przemoc wobec kobiet, dzieci czy innych mężczyzn. Wynika to w dużej mierze z ich siły fizycznej lub lepszej sytuacji finansowej i społecznej. Diagnozując jednocześnie sytuacje poszczególnych rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” warto zauważyć, że około 80% osób podejrzanych o stosowanie przemocy ma problem alkoholowy lub nadużywa alkoholu. Są to sytuacje kiedy sprawca nie poczuwa się do winy, ale jego zachowanie stwarza realne zagrożenie dla pozostałych członków rodziny. Mając na uwadze szczególnie dobro małoletnich dzieci, członkowie grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego systematycznie podejmują decyzje o kierowaniu wniosków do instytucji tj. Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądu Rodzinnego czy Prokuratury, aby jak najszybciej rodzina otrzymała różnorodną pomoc i szansę na zmianę sytuacji.

Tabela Nr 9 . Wnioski składane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Krosno

Pomiot wnioskujący o podjęcie działań w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego	2018	2019	2020
Komenda Miejska Policji	37	37	36
Dział Interwencji Kryzysowej/ Zespół Interdyscyplinarny	7	6	7
Pracownicy socjalni	11	14	5
Członkowie rodzin	30	36	28
Kuratorzy sądowi	4	0	0

Dane: Miejska Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Krośnie

Podjęcie terapii odwykowej w wielu przypadkach ratuje rodzinę przed rozpadem, poprawia relacje wśród członków rodziny i daje nadzieję na „lepsze jutro”.

Tabela Nr 10. Dane liczbowe Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie w latach 2018-2020

Podejmowane działania	2018	2019	2020
Wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego	89	93	76
Skierowania na badania psychiatryczno-psychologiczne	105	46	44
Zmotywowanie do podjęcia dobrowolnego leczenia	41	47	55
Wnioski do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego	43	27	22

Dane: Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie

Działania podejmowane przez pracowników DIK są jednocześnie wspólne i kompatybilne z celami i zadaniami określonymi w Miejskim programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w Mieście Krośnie

Dział Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno jest działem skierowanym na szerokopasmową pomoc rodzinie. Bezpośrednio współpracuje zatem z Sądem Rejonowym w Krośnie, Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, Wydziałem Karnym, Prokuraturą Rejonową w Krośnie, Komendą Miejską Policji, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej, Poradnią Odwykową, Punktem Pomocy Terapeutycznej dla Osób Uzależnionych i Ich Rodzin, Oddziałem Odwykowym Podkarpackiego Szpitala Wojewódzkiego w Krośnie, placówkami oświaty i innymi instytucjami mającymi

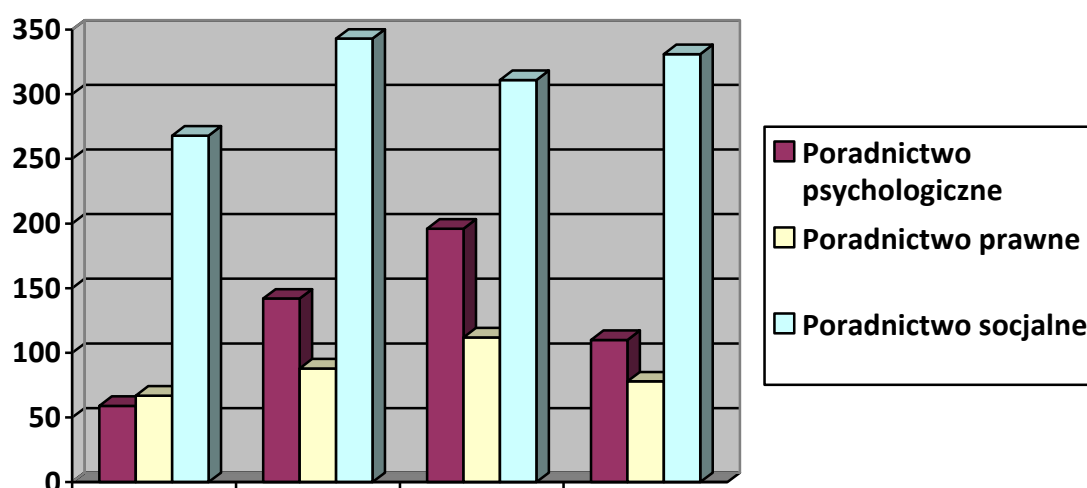
w zakresie swoich działań realizację zadań mających na celu poprawę warunków życia osób uwikłanych w przemoc. Prowadzone działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne zmierzają do podjęcia działań pomocowych, które w konsekwencji hamują rozkład rodziny.

W okresie sprawozdawczym od dnia 01.01.2020r. do dnia 31.12.2020r. pracownicy Działu Interwencji Kryzysowej realizując zadania statutowe udzielili pomocy 437 osobom. Do zadań tych należą przede wszystkim: rozpoznawanie sytuacji kryzysowej, podejmowanie interwencji oraz udzielanie wsparcia i porad dla osób, które borykają się z różnego typu problemami. Klientów tych dotyka najczęściej problem przemocy, uzależnień, bezradności wobec trudności w pokonywaniu codziennych problemów. Zgłoszenia o oczekiwaniu udzielania pomocy w ramach Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie dotyczą jednak nie tylko rodzin bezpośrednio korzystających z pomocy społecznej. Zjawisko przemocy domowej dotyka obecnie coraz częściej rodzin, nie będących klientami MOPR.

Tabela nr 11. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Rok	2017	2018	2019	2020
Poradnictwo psychologiczne	59	142	196	110
Poradnictwo prawne	67	88	112	78
Poradnictwo socjalne	268	343	311	331

Dane: opracowanie własne Działu Interwencji Kryzysowej

Wykres 4. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego

Sposobem na rozwiązanie zgłaszanych trudności jest przede wszystkim prowadzona współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych przez pracowników socjalnych, przedstawicieli oświaty, przedstawicieli policji, kuratorów sądowych, przedstawicieli Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli ochrony zdrowia, stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych.

Poszukiwanie skutecznych możliwości rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że problemy życiowe mieszkańców naszej Gminy zazwyczaj nie występują pojedynczo, a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemów społecznych konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania, nie tylko na skutki danych problemów, ale przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Kluczowym zadaniem jest więc stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej.

Praca Zespołu Interdyscyplinarnego w strukturze MOPR polega na:

- 1) opracowaniu i realizacji planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- 2) rozpowszechnianiu informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- 3) monitorowaniu sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- 4) dokumentowaniu działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- 5) podejmowaniu działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- 6) inicjowaniu interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- 7) udziale w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wielokierunkowych działań strategicznych, w szczególności:

- 1) uprzedzających, czyli diagnozujących, informujących i edukacyjnych kierowanych do ogółu mieszkańców miasta, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym,
- 2) interwencyjnych tj. opiekuńczych kierowanych do osób doznających przemocy w rodzinie, a pouczających i izolujących - kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) wspierająco-motywuujących dla osób uwikłanych w przemoc domową (ofiara, świadek),
- 4) działań edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących w przemoc domową, a także działań kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty,
- 5) partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegające wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Z prowadzonej diagnozy, aby przeciwdziałanie przemocy w rodzinie stanowiło spójne działanie wszystkich służb oraz prowadziło do zminimalizowania prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy, wynika konieczność:

- 1) kontynuowania działań interdyscyplinarnych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 2) uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 3) promowania modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 4) edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie, zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a tym samym zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie – możliwe jest dzięki wydajnej i profesjonalnej pracy, jaką podejmują przede wszystkim pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie. Systemowe podejście do kwestii pomocy rodzinie pozwala na wykorzystanie zasobów kadrowych MOPR Krosno. Realizowane przez Dział Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie zadania wykonywane są między innymi w formie:

- 1) rozmowy z osobami zgłaszającymi się po pomoc zarówno w biurze jak i w środowisku domowym,
- 2) przyjmowania i wysłuchanie stron w atmosferze zrozumienia,
- 3) działań przywracających osoby tego wymagające do funkcjonowania w społeczeństwie,
- 4) sporządzania wywiadów środowiskowych,
- 5) pracy socjalnej,
- 6) poradnictwa prawnego,
- 7) poradnictwa socjalnego,
- 8) wsparcia psychologicznego,
- 9) porad dla rodzin z problemem uzależnienia,
- 10) prowadzenia rozmów motywujących do pozostawania w abstynencji dla osób uzależnionych,
- 11) udzielania schronienia w hostelu w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu osób potrzebujących pomocy oraz roztoczenia nad tymi osobami opieki i oddziaływań Zespołu Interdyscyplinarnego.

W hostelu działającym w ramach Działu Interwencji Kryzysowej MOPR w Krośnie, w okresie objętym diagnozą schronienia udzielono jedynie 1 osobie.

Należy podkreślić, iż przyczynami najczęściej pojawiających się spraw wymagających interwencji kryzysowej, podobnie jak w latach poprzednich, były:

- 1) przemoc w rodzinie (przemoc fizyczna, psychiczna ekonomiczna),
- 2) konflikty w rodzinie (kryzysy małżeńskie, konflikty międzypokoleniowe, trudności wychowawcze),

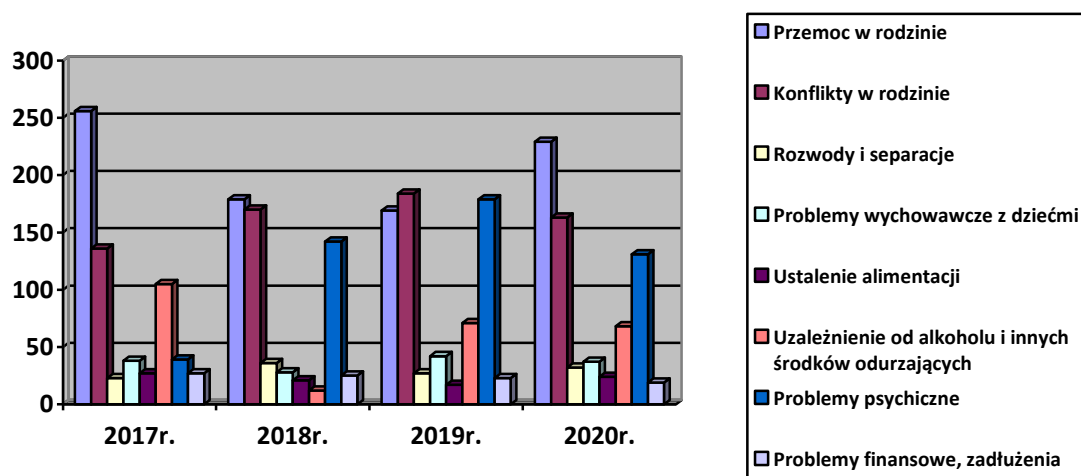
- 3) sprawy rozwodowe i separacje,
- 4) sprawy alimentacyjne,
- 5) problemy wychowawcze w dziećmi
- 6) uzależniania od alkoholu i innych środków odurzających,
- 7) problemy psychiczne.

Zjawisko przemocy w rodzinie rodzi kolejne kryzysy rodzinne. Przemoc nagminnie daje skutek w postaci rozkładu rodziny (sprawy o rozwód i separacje), a to w konsekwencji rodzi konieczność podejmowania dalszych działań w kierunku wsparcia rodziny np. poprzez wnoszenie spraw o alimenty tj. dostarczania środków na utrzymanie rodziny i małoletnich dzieci, wniosków o wydanie zarządzeń opiekuńczo-wychowawczych, poddanie leczeniu odwykowemu.

Tabela Nr 12. Liczba najczęstszych interwencji Działu Interwencji Kryzysowej w latach 2017-2020

Interwencje	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.
Przemoc w rodzinie	256	179	169	229
Konflikty w rodzinie	136	170	184	163
Rozwody i separacje	23	36	27	32
Problemy wychowawcze z dziećmi	38	28	42	37
Ustalenie alimentacji	27	21	17	24
Uzależnienie od alkoholu i innych środków odurzających	105	12	71	68
Problemy psychiczne	39	142	179	131
Problemy finansowe, zadłużenia	27	25	23	19

Dane: opracowanie własne Dział Interwencji Kryzysowej

Wykres 5. Sprawy wymagające interwencji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie realizuje systemowe zadania pomocy społecznej, prowadząc stałą pracę socjalną, pozwalającą niejednokrotnie na przeciwdziałanie zjawisku przemocy. Realizuje także zadania z zakresu wspierania rodziny. Zadania te prowadzone są poprzez pracę z rodziną oraz pomoc w opiece i wychowaniu dzieci. W celu wspierania dzieci z rodzin przeżywających trudności, wynikających z nadużywania alkoholu przez członków rodziny, co niejednokrotnie związane jest bezpośrednio ze stosowaniem przez nich przemocy - proponowana jest im opieka w placówkach wsparcia dziennego. Działania z zakresu wspierania rodziny, w większości mają charakter zadań profilaktycznych i odgrywają ważną funkcję w realizowaniu wsparcia dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, w których przemoc w rodzinie pozbawia ich prawidłowych warunków wychowawczych, zadaje ból i cierpienie. W ramach pracy placówek wsparcia dziennego prowadzone są działania opiekuńcze, wychowawcze, edukacyjne, profilaktyczne, sportowe i kulturalne. Organizacja czasu dla dzieci z rodzin uwikłanych w problem z uzależnieniami, najczęściej asystujący przemocy domowej – jest warunkiem nie tylko zapewnienia im wsparcia, ale także i bezpieczeństwa.

Zajęcia organizowane w placówce wsparcia dziennego „Ogródek Jordanowski” oraz świetlicach mieszczących się w poszczególnych dzielnicach Krosna cieszą się ogromnym zainteresowaniem zarówno dzieci jak i młodzieży i z zajęć tych korzysta rokrocznie ok. 160 dzieci. Wychowawcy placówki prowadzą zajęcia profilaktyczne związane ze zjawiskiem przemocy, ucząc jak ją rozpoznawać, wskazując gdzie szukać pomocy, a przede wszystkim kreując dla dzieci „świat bez przemocy, pełen realizacji planów, zainteresowań, uzdolnień”.

Jednocześnie działając we współpracy i zgodnie z założeniami realizowanego w latach ubiegłych Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz Miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a także Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Gminie Miasto Krosno dążymy do uświadomienia mieszkańców naszej Gminy o powadze problemu przemocy i konieczności jej przeciwdziałania.

Należy wskazać, iż podejmując starania na rzecz zapobiegania i ograniczania zjawiska przemocy domowej nie ograniczamy się do działań na rzecz osób doznających przemocy. Podejmujemy także stałą pracę dotyczącą zmiany funkcjonowania tych osób w rodzinie, ukierunkowaną na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, treningach nabywania umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę korzystania ze wsparcia społecznego. Działania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie polegają na bieżącym informowaniu osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowaniu do podejmowania działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy. Bezpośrednią formą takich oddziaływań jest realizowanie Programu Korekcyjno-Edukacyjnego, o prowadzenie którego aplikujemy co rok.

O złożonym charakterze działań pomocowych wobec sprawców przemocy domowej świadczą zebrane dane.

Tabela Nr 13. Realizacja Programu Korekcyjno-Edukacyjnego w Mieście Krośnie w latach 2017-2020

Realizacja Programu Korekcyjno-Edukacyjnego	Liczba osób wytypowanych do Programu	Liczba osób biorących udział w Programie	Liczba osób, które ukończyły Program
2017	26	14	5
2019	12	7	5

Dane: opracowanie własne Działu Interwencji Kryzysowej

Jak wynika z danych, podejmowane wysiłki nie zawsze przynoszą oczekiwane rezultaty. W roku 2017r. do uczestnictwa w Programie zostało wytypowanych 26 osób, z czego tylko 14 podjęło wysiłek w nim uczestnictwa, a ukończyło 5 osób. W roku 2018r. mimo ogłoszenia naboru na prowadzenie Programu nie zgłosił się żaden podmiot prowadzący. W roku 2019 do uczestnictwa w Programie zostało wytypowanych 12 osób, tylko 7 brało udział, a ukończyło 5 osób. W 2020r. z powodu pandemii brak było możliwości przeprowadzania Programu Korekcyjno-Edukacyjnego, obostrzenia dotyczyły spotkań grupowych, czym uniemożliwiły jego realizację.

Dane te wskazują, iż osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie mimo działań podejmowanych w tym kierunku nie są zmotywowane do zmiany swojego zachowania. Z ich strony widoczny jest brak zauważania problemu i bez nakazu Sądu nie deklarują chęci zmiany oraz poprawy relacji w środowisku rodzinnym i społecznym.

IV. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, pomoc społeczna, służba zdrowia, oświata i Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacje pozarządowe.

Gmina

Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin:

- 1) udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychospołecznej i prawnej, poprzez tworzenie i prowadzenie:
 - a) punktów informacyjno-konsultacyjnych,

- b) schronisk dla ofiar przemocy domowej,
 - c) ośrodków interwencji kryzysowej,
 - d) telefonów zaufania,
 - e) programów środowiskowych,
- 2) inicjowanie powstawania i wspieranie:
- a) organizacji społecznych pomagających ofiarom przemocy domowej,
 - b) grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

Policja

Do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
- 2) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
- 3) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców,
- 4) działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:
 - a) interwencja,
 - b) sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),
 - c) zatrzymanie sprawcy przemocy domowej stwarzającego w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
 - d) wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
 - e) zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
 - f) podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
 - g) udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego też interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił pomiędzy sprawcą, a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym (z urzędu) lub wnioszek o ściganie przestępstw wnioskowych

(dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- 1) wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- 2) wyjaśnienia okoliczności czynu,
- 3) zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- 4) ujęcia sprawcy,
- 5) w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy między innymi w postaci:
 - a) dozoru policyjnego,
 - b) tymczasowego aresztowania,
 - c) nakazu opuszczenia przez oskarżonego lokalu mieszkalnego,
 - d) dozoru policyjnego.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. Pomocy społecznej udziela się w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać.

Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków:

1. przeprowadza wywiad środowiskowy, umożliwiając diagnozę sytuacji,
2. przygotowuje plan pomocy,
3. wnioskuje o udzielenie pomocy finansowej, psychologicznej, prawnej,
4. sporządza dokumentację procedury „Niebieskie Karty” i uczestniczy w posiedzeniach grup roboczych,
5. w przypadku stwierdzenia przemocy, kieruje do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą,
6. inicjuje zapewnienie bezpieczeństwa i schronienia dla ofiar przemocy,
7. informuje właściwe organy o podejrzeniu stosowania przemocy w rodzinie.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej - art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Jak wynika z analizy danych wszczynanie procedury „Niebieska Karta” zaczyna mieć tendencję malejącą. Nie oznacza to jednak, że nie zdarzają się sytuacje, które mogą stwarzać bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia dzieci z rodzin dotkniętych przemocą. W takiej sytuacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami pracownik socjalny

wykonujący obowiązki służbowe ma prawo i obowiązek zabrać dziecko z rodziny i umieścić je w dalszej rodzinie - jako osób najbliższych dla dziecka, w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszami Policji, lekarzem lub ratownikiem medycznym czy pielęgniarką. Jest to ważne zadanie dla pracowników socjalnych, a jego realizacja związana jest z zadaniami pieczy zastępczej. Działania te są podejmowane jednak w sytuacjach kryzysowych, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki przez inne osoby bliskie. Liczba interwencji skutkujących odebraniem dzieci i w konsekwencji umieszczeniem ich w pieczy zastępczej jest zadowalająca. Oznacza to, że podejmowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie działania skierowane na wzmacnianie ról rodzicielskich i wspieranie rodziny w sytuacjach daje wymierne skutki.

PROCEDURA ODEBRANIA DZIECKA:

1. Ma zastosowanie w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.
2. Następuje bez wcześniejszego orzeczenia sądu.
3. Decyzja o odebraniu dziecka podejmowana jest wspólnie przez pracownika socjalnego z funkcjonariuszem Policji, lekarzem (lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką). Pracownik socjalny ma prawo odebrać dziecko z rodziny w sytuacji gdy wykonuje swoje obowiązki służbowe tj. w godzinach swojej pracy.

Aby prawidłowo realizować powyższy zapis pracownicy socjalni MOPR w Krośnie pełnią dyżury telefoniczne umożliwiające wezwanie ich przez interweniującą Policję do dziecka zagrożonego przemocą ze strony najbliższych. Niestety, co roku dochodzi do sytuacji, kiedy w godzinach nocnych lub w dniach świątecznych niezbędna jest pomoc skierowana do dzieci, które po rozeznaniu sytuacji rodzinnej muszą zostać przekazane do opieki zastępczej (rodzina zastępcza lub placówka opiekuńczo-wychowawcza).

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego, a zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

1. rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
2. umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
3. uzupełnienie formularza „Niebieskiej Karty-A” i poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
4. wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach.

5. poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
6. w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, prokuratury,
7. w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanых oparzeń, wykorzystania seksualnego - powiadomienie organów ścigania bez względu na zgodę poszkodowanego.

Oświata

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązki:

1. sporządzać jak najpełniejszą dokumentację w na druku „Niebieskiej Karty-A”,
2. nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi, organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
3. współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie, w sytuacji stwierdzenia przemocy,
4. powiadamiać sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka,
5. wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
6. monitorować prawidłowość i skuteczność oddziaływań pomocowych,
7. uczestniczyć w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Miasto Krosno inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz innych uzależnień oraz działania na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych i/lub dotkniętych przemocą oraz ich rodzin. Podejmuje także czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, zgodnie z właściwymi przepisami. Procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego wdraża się wobec niektórych osób uzależnionych od alkoholu (osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny).

Picie i nadużywanie alkoholu jest jednym z czynników ryzyka wystąpienia przemocy. Alkohol działając na organizm człowieka przyspiesza zmiany nastroju, osłabia koordynację, zdolność podejmowania decyzji, pozbawia hamulców. W przypadku podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie członkowie Komisji podejmują działania związane z:

- 1) rozpoznaniem sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- 2) uzupełnieniem formularza „Niebieskiej Karty-A” i przekazanie jej do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- 3) poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy.

Organizacje pozarządowe

Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp.

Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej organizują punkty informacyjno-konsultacyjne, świetlice dla dzieci.

W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

- 1) pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- 2) pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków,
- 3) pomoc socjalną,
- 4) grupy wsparcia,
- 5) grupy samopomocowe,
- 6) pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci,
- 7) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych.

V. Analiza SWOT lokalnego systemu wspierania rodziny na lata 2021-2025

W celu uzyskania pełnego obrazu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Miasta Krosna dokonano określenia słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, jakie mogą się pojawić w trakcie realizacji zadań związanych z pomocą osobom uwikłanym w przemoc. W przedmiotowej analizie stwierdzono, że należy skupić się na maksymalnym wykorzystaniu mocnych stron, jakimi są wyszkolona kadra specjalistów oraz umiejętność dobrej współpracy z zaangażowanymi w system przeciwdziałania przemocy podmiotami i służbami.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Utrzymująca się tendencja spadkowa liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,• Dostępna oferta bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,• Wyspecjalizowana kadra Działu Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie,• Działalność profilaktyczna i edukacyjna prowadzona w Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	<ul style="list-style-type: none">• Niewystarczająca świadomość społeczna dotycząca przemocy w rodzinie,• brak sądowych nakazów odbycia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc• brak nawyków korzystania z poradnictwa specjalistycznego,• niepełna oferta dla dzieci i młodzieży doświadczających kryzysów w rodzinie, szczególnie brak opieki po zajęciach szkolnych i organizacji czasu wolnego,• zbyt późne diagnozowanie

<p>specjalistów terapii uzależnień przyjmujących w Punkcie Pomocy Terapeutycznej dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systematyczna współpraca instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, powoływanie Grup Roboczych, • reagowanie na zdiagnozowane potrzeby w oparciu o współpracę instytucjonalną, • Potencjał placówek oświatowych w zakresie dobrze przygotowanej i wykształconej kadry, • Miejskie Programy, strategie w obszarze rozwiązywania problemów społecznych 	<p>problemów dziecka i rodziny,</p> <ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna ilość działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie wspierania dziecka, • małą liczbą rodziców uczestniczących w przygotowywanych dla nich warsztatach, spotkaniach, prelekcjach, • niedostateczne środki finansowe na zabezpieczenie potrzeb w zakresie zorganizowania właściwej pomocy psychologiczno-pedagogicznej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozszerzenie współpracy i partnerstwa w obszarze wspierania rodziny z dziećmi między poszczególnymi instytucjami, włączenie do współpracy nowych podmiotów oraz podnoszenie jakości działań, • Rozszerzenie oferty programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, rozwoju zajęć pozalekcyjnych, • Możliwość korzystania ze środków budżetu państwa oraz zewnętrznych źródeł finansowania, • Podniesienie świadomości rodziców na temat możliwości uzyskania pomocy w zakresie doskonalenia kompetencji wychowawczych, • Rozszerzenie nowych form pracy z rodziną przez pedagogów, psychopedagogów, psychologów, • Podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz systemu wspierania rodziny w sytuacjach kryzysowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym, prowadzący do przemocy w rodzinie, • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających i internetu, • Wypalenie zawodowe osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, • Niespójne przepisy prawa utrudniające efektywną pomoc społeczną i wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci młodzieży, narastająca przemoc w społecznościach rówieśniczych, • wykluczenie społeczne rodzin dysfunkcyjnych

VI. Założenia, cele i spodziewane efekty Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025

Założenia Programu:

1. Diagnoza i analiza skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.
2. Zapewnienie pomocy i ochrony osobom doznającym przemocy.
3. Rozszerzenie zasad współpracy interdyscyplinarnej pracowników instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Promowanie pozytywnych wzorców życia rodzinnego i działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Cele Programu:

Cele i działania zaplanowane dla realizacji Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

I. Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez skuteczne działanie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

II. Cele szczegółowe:

1. Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przez wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Edukację społeczną i promocję działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Krośnie.
4. Podnoszenie i doskonalenie umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Zadania:

1. Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych,
2. Wsparcie prowadzone dla osób doznających przemocy w rodzinie w ramach poradnictwa specjalistycznego,
3. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności lokali socjalnych,
4. Prowadzenie działań interwencyjnych,
5. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy,
6. Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy,
7. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy 1.			
Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przez wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie			
Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych	Monitorowanie problemu przemocy	- liczba sporządzanych sprawozdań, analiz, informacji dotyczących zjawiska przemocy	1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 2) Dział Interwencji Kryzysowej/ZI,
	Realizowanie procedury Niebieskiej Karty	- liczba wszczętych procedur NK - liczba zakończonych procedur NK, w tym: - liczba zakończonych procedur NK z uwagi na ustanie przemocy	1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 2) Dział Interwencji Kryzysowej/ZI, 3) Komenda Miejska Policji,

		<p>w rodzinie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba zakończonych procedur NK z uwagi na brak zasadności, - liczba posiedzeń ZI - liczba posiedzeń grup roboczych, - liczba rodzin, w których prowadzona jest procedura NK, - liczba prowadzonych monitoringów w ramach procedury NK, - liczba założonych NK w trakcie trwania procedury NK, - liczba skierowanych wniosków do Prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów dot. przemocy w rodzinie, - liczba przekazywanych spraw na policję 	<p>4) kuratorzy Sądowi</p> <p>5) Prokuratura Rejonowa,</p> <p>6) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>7) Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p> <p>8) placówki oświatowo-wychowawcze,</p> <p>9) zakłady opieki zdrowotnej,</p> <p>10) organizacje pozarządowe</p>
Wsparcie prowadzone dla osób doznających przemocy w rodzinie w ramach poradnictwa specjalistycznego	<p>Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prawnego, - psychologicznego - socjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba skierowanych wniosków do Prokuratury, Sądu, MKRPA, - liczba osób/rodzin korzystających z pomocy specjalistów, - ilość porad, - liczba wniosków, pism 	<p>1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie,</p> <p>2) Dział Interwencji Kryzysowej</p> <p>3) Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,</p> <p>4) Placówki oświatowe</p>
	<p>Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą otrzymanie lokali socjalnych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba lokali socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności 	<p>Urząd Miasta Krosna</p>

Cel szczegółowy 2.

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
Prowadzenie działań interwencyjnych	Informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowanie ich do podjęcia działań zmierzających do zaprzestania przemocy	- liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy, - liczba wypełnionych formularzy Niebieskiej Karty-D	1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 2) Dział Interwencji Kryzysowej/ ZI, 3) Komenda Miejska Policji
	Prowadzenie działań interwencyjnych w miejscu zamieszkania	-liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie	Komenda Miejska Policji w Krośnie
	Prowadzenie dochodzeń przez policję	- liczba podejrzanych o czyn z art.207 kk - liczba wyroków skazujących o czyn z art.207 kk, -liczba osób wobec których zastosowano nakaz opuszczenia lokalu, -liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy, - liczba zatrzymań/ tymczasowe aresztowanie	Komenda Miejska Policji w Krośnie
Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy	Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	- liczba osób wytypowanych do Programu - liczna osób biorących udział w Programie, - liczba osób, które ukończyły Program	1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 2) Dział Interwencji Kryzysowej/ ZI

Cel szczegółowy 3

Edukacja społeczna i promocje działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Mieście Krośnie

Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy	Rzeczposzechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	- liczba materiałów informacyjnych	1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 2) Dział Interwencji Kryzysowej/ZI, 3) Komenda Miejska Policji,
	Rzeczposzechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym		4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 5) Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
	Organizowanie spotkań, szkoleń kampanii, konferencji itp. dla przedstawicieli podmiotów prowadzących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba spotkań, szkoleń, kampanii, - liczba uczestników/ lista obecności	6) placówki oświatowo-wychowawcze, 7) zakłady opieki zdrowotnej, 8) organizacje pozarządowe
	Prowadzenie profilaktyki szkolnej w zakresie zjawiska przemocy	- liczba działań podejmowanych przez szkoły	1) Urząd Miasta Krosna 2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie 3) placówki oświatowe,
	Działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży	- liczba podejmowanych akcji, spotkań, promujących właściwe wzorce zachowań	4) Komenda Miejska Policji, 5) organizacje pozarządowe

Cel szczegółowy 4			
Podnoszenie i doskonalenie umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej			
Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminarium z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	-liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie -liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie -liczba osób, które wzięły udział w konferencjach i seminariach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 2) Dział Interwencji Kryzysowej/ZI 3) Komenda Miejska Policji, 4) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, 5) Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna 6) placówki oświatowo-wychowawcze, 7) zakłady opieki zdrowotnej, 8) organizacje pozarządowe
	Organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych	- liczba zorganizowanych szkoleń - liczba osób uczestniczących w szkoleniach	1) Urząd Miasta Krosna, 2) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, 3) Dział Interwencji Kryzysowej/ZI

Wszystkie działania prowadzone są w sposób ciągły, a ich realizacja będzie monitorowana w styczniu każdego kolejnego roku do 2025r.

Spodziewane efekty i ocena rezultatów zaplanowanych działań w ramach Programu:

1. Dążenie do opracowania diagnozy zjawiska przemocy na terenie Gminy Miasta Krosna poprzez analizę sprawozdań z instytucji świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej poprzez zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
3. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
4. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie, w tym spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
5. Kształtowanie właściwych postaw w społeczności lokalnej wolnych od przemocy w rodzinie poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, informacyjne.
6. Zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.

VII. Adresaci Programu

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, konieczne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartemu o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych. Program skierowany jest do osób dotkniętych przemocą domową, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, osób zagrożonych przemocą w rodzinie, dzieci i młodzieży, przedstawiciele instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.

VIII. Miejsce realizacji Programu

Obszar Gminy Miasto Krosna.

IX. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu są:

- 1) środki własne gminy będące w budżecie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) dotacje celowe, środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

X. Realizatorzy Programu:

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie,
- 2) Dział Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno/Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Komenda Miejska Policji w Krośnie,
- 4) kuratorzy Sądu Rejonowego w Krośnie,
- 5) Prokuratura Rejonowa w Krośnie,
- 6) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie,
- 7) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krośnie,
- 8) placówki oświatowo-wychowawcze,
- 9) zakłady opieki zdrowotnej,
- 10) organizacje pozarządowe.

XI. Monitoring i sprawozdawczość:

1. Efektywność programu i jego ocena mierzona będzie poprzez prowadzenie statystyk i ich analizę ilościową.
2. Podmioty zaangażowane w realizację Programu przesyłają do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie dane statystyczne z wykonanych zadań do dnia 15 stycznia każdego kolejnego roku.
3. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie przez analizę danych statystycznych przesyłanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację oraz zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie.
4. Sprawozdanie z realizacji Programu Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Krośnie przedkładać będą do Prezydenta Miasta Krosna i Rady Miasta Krosna w corocznym sprawozdaniu z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Krośnie.

XII. Zakończenie

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania – zdaniem specjalistów rozmiary i szkodliwość zjawisk związanych z przemocą w rodzinie wskazują, że jest to jeden ze szczególnie ważnych problemów społecznych w Polsce ze względu na negatywne skutki – zdrowotne, emocjonalne i społeczne. Zapobieganie przemocy wymaga wdrożenia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego programu, którego realizacja powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego. Zadaniem programu jest zmiana postaw prezentowanych wobec kwestii przemocy w rodzinie, zarówno w świadomości osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc, jak również w świadomości służb powołanych do niesienia pomocy. Cele zawarte w programie odnoszą się do całego systemu zapobiegania

i zwalczania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasto Krosno. Zakładając, że niniejszy program będzie stanowił strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany wielopoziomowo przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, oczekuje się, iż przyczyni się on do usprawnienia systemu przeciwdziałania przemocy, ograniczenia zjawiska przemocy i towarzyszących zjawisk patologicznych.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w Polsce jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Opracowanie nowego dokumentu podyktowane jest wpływem perspektywy czasowej, na którą ustanowiony został dotychczas obowiązujący Program. Zadaniem Programu jest kontynuacja szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą, podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy rodzinnej.

Realizacja Programu przyczyni się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Treści zawarte w Programie mają elastyczny charakter, dzięki temu możliwe będzie realizowanie nowatorskich lokalnych programów dostosowanych do specyfiki potrzeb występujących na danym terenie.

Metody i narzędzia realizacji celów Programu będą miały zastosowanie w skali całego kraju. Program ma charakter uniwersalny z uwzględnieniem priorytetów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.

XIII. Spis tabel

Tabela Nr 1. Liczba osób korzystających z pracy specjalistów Działu Interwencji Kryzysowej MOPR Krosno,

Tabela nr 2. Dane zebrane na podstawie „Niebieskich Kart” założonych w gminie Krosno,

Tabela nr 3. Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2017-2020,

Tabela nr 4. Instytucje wszczynające procedurę „Niebieskie Karty”,

Tabela Nr 5. Dane w układzie tabelarycznym przedstawiają problem przemocy w rodzinach na terenie Miasta Krosna ,

Tabela Nr 6 . Liczba spotkań grup roboczych w latach 2017-2020,

Tabela nr 7. Liczba kierowanych wniosków wobec osób działających na szkodę rodziny,

Tabela Nr 8. Płeć osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie na podstawie prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”,

Tabela Nr 9. Wnioski składane do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Krosno,

Tabela Nr 10. Dane liczbowe Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krośnie w latach 2018-2020,

Tabela nr 11. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,

Tabela Nr 12. Liczba najczęstszych interwencji Działu Interwencji Kryzysowej w latach 2017-2020,

Tabela Nr 13. Realizacja Programu korekcyjno-edukacyjnego w Mieście Krośnie w latach 2017-2020.

XIV. Spis wykresów

Wykres 1. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2017-2020,

Wykres 2. Instytucje wszczynające „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020,

Wykres 3. Ilość spotkań grup roboczych,

Wykres 4. Liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego,

Wykres 5. Sprawy wymagające interwencji.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021-2025.

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W Gminie Miasto Krosno realizację powyższego zadania powierzono Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Krośnie.

W związku z zakończeniem w dniu 31 grudnia 2020 r. realizacji Miejskiego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2018-2020, zachodzi uzasadniona konieczność przyjęcia nowego programu, o którym stanowi powyższy przepis prawa.

Celem głównym przedmiotowego programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez skuteczne działanie na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wyżej wskazany cel realizowany będzie przez cele szczegółowe:

- 1) skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie przez wzmocnienie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) edukację społeczną i promocję działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 4) podnoszenie i doskonalenie umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Mając na uwadze powyższe podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.